

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Center for Epidemiologic Studies Depression scale (CES-D)

Februari 2022

Review: 1. MJH Jungen
2. A Krispin
Invoer: ML Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen (Geestelijk welbevinden)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mentale functies

- *Korte beschrijving* → De CES-D is ontwikkeld met het doel om depressieve gevoelens/symptomen bij bevolkingsgroepen te kunnen vaststellen. Het is een zelfbeoordelingslijst en meet de omvang van depressieve symptomen, waarbij niet alleen milde symptomen maar ook ernstige symptomen gemeten kunnen worden. Hiervoor wordt het voorkomen van depressieve symptomen gemeten in de week voorafgaande aan de afname van de vragenlijst. Zij meet geen chronische depressie maar registreert de depressieve gevoelens die als gevolg van een bepaalde gebeurtenis kunnen ontstaan (reactieve depressie). De vragenlijst bevat de volgende componenten: depressieve stemming, schuldgevoelens en gevoelens van inferioriteit, gevoelens van hulpeloosheid en wanhoop, verlies van eetlust, slaapstoornissen en psycho-motorische retardatie.¹
- *Doelgroep* → de algemene populatie, psychiatrische adolescenten, volwassenen en ouderen, kinderen^{1,2}
- *Auteur:*
  - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Radloff LS (1977)³
  - ✓ *Nederlandse versie* → Hanewald GJFP (1987)¹

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Etiologisch
- Evaluatief/effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → 20 items; items 4,8, 12 en 16 zijn positief geformuleerd; overige 16 items zijn negatief geformuleerd. Er zijn 4 subschalen:
  - Somatic-retarded activity: vraag 1, 2, 3, 5, 7, 11 en 20 (range: 0-21)
  - Depressed affect: vraag 6, 10, 14, 17 en 18 (range: 0-15)
  - Positive affect: vraag 4, 8, 12 en 16 (range: 0-12)
  - Interpersonal affect: vraag 15 en 19 (range: 0-6)Vraag 9 en 13 vallen niet onder een subschaal, maar tellen wel mee bij de eindscore.
- *Invulinstructie* → in het instrument zelf staat een korte invulinstructie
- *Meetniveau* → per item: wijze score: 4-puntsschaal (0-3)¹; meetniveau nominaal
  - 0 = zelden of nooit (minder dan 1 dag)
  - 1 = soms of weinig (1-2 dagen)
  - 2 = regelmatig (3-4 dagen)
  - 3 = meestal of altijd (5-7 dagen)
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score: (0-60); meetniveau nominaal
De totaalscore wordt verkregen door de score per item op te tellen, waarbij de positieve items eerst gespiegeld dienen te worden. Hoe hoger de score, hoe meer gevoelens van depressie aanwezig zijn.¹

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → via het [Tijdschrift voor psychiatrie](#), onder voorwaarden van het Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken⁴
- *Geschatte kosten* → vergoeding na overeenstemming met het Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken (NCG)
- *Copyright* → ja, © Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken (NCG), Rijksuniversiteit Groningen

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan in de volgende reviews:

- van de Rest O, van der Zwaluw N, Beekman AT, de Groot LC, Geleijnse JM. The reliability of three depression rating scales in a general population of Dutch older persons. 2010⁵
- Breedvelt JF, Zamperoni V, South E, Uphoff EP, Gilbody S, Bockting CLH et al. A systematic review of mental health measurement scales for evaluating the effects of mental health prevention interventions. 2020⁶
- van Dijk SEM, Adriaanse MC, van der Zwaan L, Bosmans JE, van Marwijk HWJ, van Tulder MW, Terwee CB. Measurement properties of depression questionnaires in patients with diabetes: a systematic review. Qual Life Res. 2018⁷
- Wakefield CE, Butow PN, Aaronson NA, Hack TF, Hulbert-Williams NJ, Jacobsen PB et al. Patient-reported depression measures in cancer: a meta-review. The Lancet Psychiatry. 2015⁸

- Marks M, Schoones JW, Kolling C, Herren DB, Goldhahn J, Vliet Vlieland TP. Outcome measures and their measurement properties for trapeziometacarpal osteoarthritis: a systematic literature review. *Journal of Hand Surgery (European Volume)*. 2013⁹

CES-D-8, -10, -11:

- Balsamo M, Cataldi F, Carlucci L, Padulo C, Fairfield B. Assessment of late-life depression via self-report measures: a review, *Clin Interv Aging*. 2018¹⁰

CES-D-R (revised):

- Janic A, Bowden S, Levy, S et al. Patient-reported outcome measures for retinoblastoma: a scoping review. *J Patient Rep Outcomes*. 2020¹¹
- Cassidy SA, Bradley L, Bowen E, Wigham S, Rodgers J. Measurement properties of tools used to assess depression in adults with and without autism spectrum conditions: A systematic review. 2018.¹²

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Engels, Nederlands, Frans^{1,13}
- *Benodigheden* → vragenlijst
- *Randvoorwaarden* → de CES-D kan ook thuis ingevuld worden, zonder deskundige interviewer². Meetmomenten van diverse groepen binnen een onderzoek zoveel mogelijk gelijk houden¹⁴
- *Benodigde tijd* → ongeveer 5 min.
- *Gebruikershandleiding* → ja¹,
<https://www.trimbos.nl/docs/9195ec33-8002-420c-879c-6fe282fcff62.pdf>

7 *Normgegevens*

- Een cut-off punt van 16 is volgens de auteur een ruwe indicator voor het voorkomen van een depressie. De waarde is niet valide.¹

8 *Overige gegevens*

- Er bestaat een CES-D versie voor ouderen (1994). Deze versie heeft ook een COTAN-beoordeling.¹⁵
- De CES-D heeft een COTAN-beoordeling.¹⁶
- De CES-D-SF is een verkorte versie van de CES-D en bevat 7 items.¹⁴ De CES-D is ook beschikbaar in een 8 item versie (CES-D8)^{10,17}, een 10-item versie^{10,13}, een 11-item versie¹⁰ en een 4 item versie, namelijk de "Very short visual analog scale of the Center for Epidemiologic Studies Depression Scales (CES-D-VAS-VS)".¹³ Verder ook een 12-item versie, namelijk de CES-D-12-NLSCY.¹⁸
- De CES-D staat beschreven in de Database Rehabilitation measures.¹⁹
- De CES-DC is een versie voor kinderen.²

9 *Literatuurlijst*

1. Bouma J, Ranchor AV, Sanderman R, van Sonderen E. Symptomen van depressie (CES-D): het meten van symptomen van depressie met de CES-D, een handleiding. Groningen: Research Institute SHARE, UMCG; 2012. Available from: <https://www.trimbos.nl/docs/9195ec33-8002-420c-879c-6fe282fcff62.pdf> [Geraadpleegd 2021 december 09].
2. Center for Epidemiological Studies Depression Scale for Children (CES-DC). Novopsych. Available from: <https://novopsych.com.au/assessments/diagnosis/center-for-epidemiological-studies-depression-scale-for-children-ces-dc/> [Geraadpleegd 2022 februari 8]
3. Radloff LS. The CES-D Scale: a self-report depression scale for research in the general population. *Applied psychological measurement*. 1977;1:385-401.
4. Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D). *Tijdschrift voor psychiatrie*. Available from: <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/measuringinstruments/28> [Geraadpleegd 2013 maart 12]
5. van de Rest O, van der Zwaluw N, Beekman AT, de Groot LC, Geleijnse JM. The reliability of three depression rating scales in a general population of Dutch older persons. *International journal of geriatric psychiatry*. 2010 Oct;25(10):998-1005.
6. Breedvelt JF, Zamperoni V, South E, Uphoff EP, Gilbody S, Bockting CLH et al. A systematic review of mental health measurement scales for evaluating the effects of mental health prevention interventions. *European Journal of Public Health*. 2020 Jun;30(3):510-516.
7. van Dijk SEM, Adriaanse MC, van der Zwaan L, Bosmans JE, van Marwijk HWJ, van Tulder MW, Terwee CB. Measurement properties of depression questionnaires in patients with diabetes: a systematic review. *Qual Life Res*. 2018 Jun;27(6):1415-1430.
8. Wakefield CE, Butow PN, Aaronson NA, Hack TF, Hulbert-Williams NJ, Jacobsen PB et al. Patient-reported depression measures in cancer: a meta-review. *The Lancet Psychiatry*. 2015;2(7): 635-647.
9. Marks M, Schoones JW, Kolling C, Herren DB, Goldhahn J, Vliet Vlieland TP. Outcome measures and their measurement properties for trapeziometacarpal osteoarthritis: a systematic literature review. *Journal of Hand Surgery (Eur. vol.)*. 2013;38(8):822-838.
10. Balsamo M, Cataldi F, Carlucci L, Padulo C, Fairfield B. Assessment of late-life depression via self-report measures: a review. *Clin Interv Aging*. 2018;13:2021-2044.
11. Janic A, Bowden S, Levy, S. et al. Patient-reported outcome measures for retinoblastoma: a scoping review. *J Patient Rep Outcomes*. 2020 Aug 8;4(1):66.
12. Cassidy SA, Bradley L, Bowen E, Wigham S, Rodgers J. Measurement properties of tools used to assess depression in adults with and without autism spectrum conditions: A systematic review. *Autism Research*. 2018;11(5):738-754.
13. Moullec G, Maïano C, Morin AJ, Monthuy-Blanc J, Rosello L, Ninot G. A very short visual analog form of the Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D) for the idiographic measurement of depression. *Journal of affective disorders*. 2011;128(3):220-234.
14. Levine SZ. Evaluating the seven-item Center for Epidemiologic Studies Depression Scale short-form: a longitudinal US community study. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*. 2013 Jan 9.
15. CES-D voor ouderen (1994): researchbeschrijving. Available from: www.cotandocumentatie.nl [Geraadpleegd 2013 maart 12].
16. CES-D NCG versie (1997): researchbeschrijving. Available from: www.cotandocumentatie.nl [Geraadpleegd 2013 maart 12].
17. van de Velde S, Levecque K, Bracke P. Flanders versus The Netherlands: focus on differences between depressive symptoms in men and women measured on the basis of CES-D8. *Tijdschrift voor psychiatrie*. 2011;53(2):73-82.

18. Poulin C, Hand D, Boudreau B. Validity of a 12-item version of the CES-D used in the National Longitudinal Study of Children and Youth. *Chronic diseases in Canada*. 2005 spring-summer;26(2-3):65-72.
19. Shirley Ryan Abilitylab. Database Rehabilitation Measures: Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D). Available from: <https://www.sralab.org/rehabilitation-measures/center-epidemiological-studies-depression-scale-ces-d> [Geraadpleegd 2022 januari 31]